

Paavo Arhinmäki vas ym.

Lakialoite laiksi valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Taide avaa näkökulmia ihmiseen ja ympäröivään yhteiskuntaan. Se herättää tunteita ja elämyksiä. Taide voi parhaimmillaan myös antaa äänen niille, joiden ääni ei muuten kuulu. Se on kanava yhteiskunnalliselle keskustelulle ja valtavirrasta poikkeavien asioiden esiin nostamiselle. Taiteen avulla voidaan joskus käsitellä sellaisia asioita, joiden käsittely yhteiskunnallisessa keskustelussa ei muuten onnistuisi.

Taide on merkinnyt ihmisille, yhteisöille ja kansakunnille oman identiteetin rakentamista. Näin on ollut myös Suomessa, jossa taiteen kultakausi oli merkittävä kansallisen identiteetin rakentaja. Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuotena on syytä huomata taiteen merkitys suomalaisuudelle ja vahvistaa julkista panostusta taiteeseen.

Sivistysvaltioissa on yleensä katsottu tärkeäksi tehtäväksi tukea taidetta ja taiteilijoiden toimeentuloa. Näin ei tueta ainoastaan taiteilijoita, vaan taiteen välilliset työllisyysvaikutukset heijastuvat laajalti yhteiskuntaan.

Tällä hetkellä taiteilijoiden toimeentulo on muuta väestöä heikompaa, vaikka he tuottavat merkittävää lisäarvoa työllään ja kattavat lisäksi toimeentulostaan työhönsä liittyviä kustannuksia. Taiteilijoiden konstruoitu mediaanikokonaistulo oli vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen mukaan 30 000 euroa, kuvataiteen alalla reilut 20 000 euroa. Kuvataiteilijoiden pienituloisuusaste oli 33 %, kaikkien taiteilijoiden 17 %. Taiteilijoiden pienituloisuusaste on siis muuta väestöä korkeampi.

Merkittävä syy taiteilijoiden toimeentulon ongelmiin on heidän toimeentulonsa riippuvuus apurahoista, joiden kesto on usein lyhyt ja saatavuus kovan kilpailun takana. Yksityisten rahastojen ja säätiöiden tuki taiteilijoille on yhä merkittävämmässä osassa heidän toimeentuloaan. Taiteen rahoittamisessa on tapahtunut vuosikymmenten saatossa muutos, sillä vielä 1960—1970-luvuilla vallitsi konsensus siitä, että taidetta tuli rahoittaa etupäässä julkisin varoin.

Valtion taiteilija-apurahoja myönnetään valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisesti 545:tä apurahavuotta vastaavan summan verran vuosittain. Lukumäärä on ollut 545 vuoden 2008 joulukuussa tehdystä lakimuutoksesta lähtien. Nyt Suomen itsenäisyyden sata-

Lakialoite LA 37/2017 vp

vuotisjuhlan kunniaksi on syytä lisätä valtion taiteilija-apurahojen määrää ja näin vahvistaa maamme taidekenttää ja sen tekijöiden toimeentuloa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 936/2016, seuraavasti:

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan taiteenharjoittajien työskentelyyn eri taiteen aloilla 575:tä apurahavuotta vastaava määrä valtion taiteilija-apurahoina. Apurahakausi voi olla vähintään kuusi kuukautta ja enintään viisi vuotta. Taiteilija-apurahaa ei myönnetä ammatilliseen perustutkintoon tai alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon liittyvän opiskelun tai opinnäytetyön tukemiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 28.9.2017

Paavo Arhinmäki vas
Silvia Modig vas
Annika Lapintie vas
Hanna Sarkkinen vas
Anna Kontula vas
Matti Semi vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Li Andersson vas
Kari Uotila vas
Markus Mustajärvi vas
Jari Myllykoski vas
Katja Hanninen vas